

Zinātnes Vestnesis

Latvijas Zinātnieku savienības, Latvijas Zinātnes padomes un Latvijas Zinātņu akadēmijas laikraksts

7 (131)

1997. gada 14. aprīlis

Latvijas Zinātņu akadēmija paziņo,

ka saskaņā ar LZA Statūtiem
1997. gada novembrī notiks jaunu
Latvijas Zinātņu akadēmijas īsteno, goda,
ārzemju un korespondētājocekļu vēlēšanas.

Zinātņu akadēmija ir pieņēmusi lēmumu, ka 1997. gada vēlēšanās būs šādas vakances:

8 ĪSTENO LOCEKĻU:

Fizikas un tehnisko zinātņu nodaļā — 3
Ķīmijas un bioloģijas zinātņu nodaļā — 2
Humanitāro un sociālo zinātņu nodaļā — 3,

3 GODA LOCEKĻU,

6 ĀRZEMJU LOCEKĻU,

19 KORESPONDĒTĀJOCEKĻU.

Saskaņā ar LZA Statūtiem, vēlot īsteno, goda un ārzemju locekļus, kandidātu konkurss ir kopīgs, bez priekšrocībām kādai specialitātei. Saskaņā ar LZA pilnsapulces 1997. g. 21. februāra lēmumu īsteno locekļu vakancu kvotas noteiktas konkrēti katrai LZA zinātņu nodaļai, bet nenosakot specialitāti.

LZA korespondētājocekļu vakances 1997. gadā tiek izsludinātas, pamatojoties uz LZA Statūtu 3.2.4. punktu, kurā teikts, ka korespondētājocekļus ievēl uz 3 gadiem. Zinātnieku par korespondētājocekli atkārtoti var ievēlēt vēl vienu reizi.

1997. gadā beidzas pilnvaru termiņš 25 LZA korespondētājocekļiem, konkurss tiek izsludināts uz 19 no 25 atbrīvojamām vakancēm.

Vēlot jaunus korespondētājocekļus, konkurss notiek izsludināto specialitāšu ietvaros.

Izskatījusi visus saņemtos priekšlikumus, akadēmija izsludina KORESPONDĒTĀJOCEKĻU VAKANCES šādās specialitātēs:

FIZIKAS UN TEHNISKĀS ZINĀTNES:

fizika	— 1
mehānika	— 1
enerģētika	— 1
mašīnbūve	— 1
mašīnbūve	— 1

ĶĪMIJAS UN BIOLĒĢIJAS ZINĀTNES:

ķīmija	— 1
medicīna	— 3
videszinātnes	— 1
bioloģija	— 1
lauksaimniecība	— 2

HUMANITĀRĀS UN SOCIĀLĀS ZINĀTNES:

valodniecība	— 2
literatūrzinātne	— 1
arheoloģija	— 1
ekonomika	— 1
demogrāfija	— 1
filozofija un socioloģija	— 1

Tiesības izvirzīt Latvijas Zinātņu akadēmijas locekļu kandidātus ir Latvijas zinātniskajām iestādēm, universitātēm un akadēmijām, zinātnieku organizācijām, LZA locekļiem, turklāt LZA loceklis var izvirzīt arī pats sevi. Ja kandidātus izvirza iestādes vai organizācijas, lēmumu jāpieņem Senāta vai Padomes sēdē, aizklāti balsojot, ar balsu vienkāršu vairākumu.

Piesakot kandidātus, jāiesniedz šādi dokumenti:

- pieteikums: Latvijas ZA locekļa parakstīta vēstule vai Padomes (Senāta) lēmums ar aizklātās balsošanas rezultātiem,
- autora apstiprināts zinātnisko darbu saraksts,
- pieteicēja apstiprināta kandidāta zinātniskā biogrāfija (Curriculum vitae), ne vairāk par 1 lpp., norādot dzimšanas gadu un datumu, pašreizējās darba vietas un mājas adresi, tālruni, faksa un E pasta numuru.

Dokumenti iesniedzami Latvijas Zinātņu akadēmijas prezidija Jauno locekļu vēlēšanu ekspertu komisijai Rīgā, Akadēmijas laukumā 1, 2. st., 231. istabā līdz 1997. gada 15. jūnijam.

Uzziņas LZA prezidija sekretariātā Akadēmijas laukumā 1, Rīga, LV 1524, tel. 7223931, fakss 7228784, [3717]821153, E pasts: viz@ac.lza.lv

Latvijas Zinātņu akadēmijas
akadēmiķis sekretārs
A. SILIŅŠ

LZA Lielās medaļas –
Edgaram SILIŅAM
un Vairai VĪKEI-
FREIBERGAI

LATVIJAS ZINĀTŅU AKADEMĪJAS
SENĀTS

Rīgā

1997. gada 25. martā

Pamatojoties uz Latvijas Zinātņu akadēmijas nolikumu par Latvijas Zinātņu akadēmijas augstāko apbalvojumu «Latvijas Zinātņu akadēmijas Lielo medaļu», 1997. gadā piešķirt Latvijas Zinātņu akadēmijas Lielo medaļu Latvijas zinātniekiem

Dr. habil. fiz. EDGARAM SILIŅAM

par jauna zinātniskā virziena un skolas izveidošanu organiskajā cietvielu fizikā un būtisku ieguldījumu Latvijas zinātnes organizatoriskajā darbībā.

Pamatojoties uz Latvijas Zinātņu akadēmijas nolikumu par Latvijas Zinātņu akadēmijas augstāko apbalvojumu «Latvijas Zinātņu akadēmijas Lielo medaļu», 1997. gadā piešķirt Latvijas Zinātņu akadēmijas Lielo medaļu ārzemju zinātniecei

Dr. habil. filol. VAIRAI VĪKEI-FREIBERGAI

par pētījumiem latviešu folkloristikā un psiholoģijā un pasaules sabiedrības iepazīstināšanā ar latviešu folkloras bagātībām.

Latvijas Zinātņu akadēmijas izbraukuma sēde Jaunjelgavā

Trešdien, 1997. gada 16. aprīlī Jaunjelgavā notiek Latvijas Zinātņu akadēmijas izbraukuma sēde.
Plkst. 11.00

- * Viesus sveic Aizkraukles rajona padome, Jaunjelgavas pilsētas dome, Jaunjelgavas vidusskola
- * Latvijas Zinātņu akadēmijas prezidenta TĀLA MILLERA uzruna
- * Latvijas Lauksaimniecības un mežu zinātņu akadēmijas prezidenta VOLDEMĀRA STRIČKA uzruna
- * Kādēļ šodien runājam par Sēliju!
- Latvijas Zinātņu akadēmijas viceprezidents JĀNIS STRADIŅŠ
- * Jaunjelgavai — 350
- Novadpētniece ILGA BRUŅINIECE
- * Atceroties Jaunjelgavu
- Latvijas Republikas Saeimas deputāte RUTA MARJAŠA

Stendu referātu izstāde

- * Piedalās:
ZITA LAZDĀNE, IEVA PINKĀNE, IEVA STIVRIŅA, ARTA AUERMANE, ZANETE GRĀVLEJA, ZANDA RUDZĪTE, LAILA BANKOVSKA
- * Diskusija par administratīvi teritoriālās reformas projektu un Sēlijas reģionālo identitāti
plkst. 15.00
- * Sēlijas pētījumi Letonikas programmas ietvaros SAULVEDIS CIMERMANIS
- * Ieskatoties Sēlijas etnogrāfijas pētījumos LILITA VANAGA
- * Sēlijas pētījumi Austrālijā GUNTARS SAIVA
- * Akadēmiķis Pēteris Nomals — zinātnieks un zinātnes organizators RŪTA SKUDRA, SIGIZMUNDS TIMŠĀNS
- * Sēlijas biškopības vēsture un profesora Pētera Rīzgas darbība — atziņu avots mūsdienām MIERVALDIS VAIVARS
- * Latvijas Universitātes un Latvijas Lauksaimniecības akadēmijas profesors Vilis Skārds KĀRLIS SIŅĶE
- * Pirmās mežsargu biedrības dibināšana Latvijā [Jaunjelgavā] ANTONS VASIĻEVSKIS
- * Sēļu zemes piederīgais — komponists Pēteris Barisons REGĪNA PAUKŠTE
- * Ko Sēlijas novadpētniekiem var dot Latvijas Nacionālās bibliotēkas Letonikas nodaļa MĀRA IZVESTIŅA
- * Sēlijas Asociācijas iecerēs līdz 2000. gadam. SIGIZMUNDS TIMŠĀNS

Akadēmiķis, profesors EDGARS SILIŅŠ, fizikis

Dz. 1927. g. 21. martā Līgatnē. Beidzis LU (1961), fiz.-mat. zin. kand. (1965), fiz.-mat. zin. dokt. (1979). Dr. habil. fiz. (1992), profesors (1985). LZA kor. loc. (1990), īst. loc. (1992). LZA Keldiša prēmijas laureāts (1984). LZA Senāta loceklis un Bibliotēku padomes priekšsēdētājs. Fizikālās enerģētikas institūta laboratorijas vadītājs (no 1967).

Pētnieciskais darbs organisko cietvielu fizikā un ķīmiskajā fizikā: elektronu vadāmības sfāvokļu un lokālo saķeršanas centru enerģētiskās struktūras pētījumi organiskos molekulāros kristālos un molekulārās sistēmās (t. sk. Lengmīra-Blodžtas multislāņos); lādiņa nesēju fotogenerācijas, atdalīšanās, pārnese un saķeršanās mehānismu eksperimentālie un datorā simulētie pētījumi molekulārās sistēmās. Jaunu daudzfunkcionālu modernās fotonikas, nano-elektronikas un optronikas tehnoloģijā pielietojamu materiālu meklējumi un izpēte.

LU profesors, lasa spekursu maģistrantiem «Organisko materiālu fizika», izstrādājis mācību programmu maģistriem «Jaunu organisku materiālu fizika un ķīmija». Darba vadītājs 10 aizstāvētām doktoru disertācijām.

Vada LZP un ISF LĪN grantus un divpusējus zinātniskās sadarbības projektus ar Franciju (1997—2001, paredzēts Francijas Nacionālā pētījumu centra finansējums), Japānu (1996—2002, finansē Japanese Society for Promotion of Science) u. c.

LZP eksperts, redkolēģijas loceklis «Molecular Materials», eksperts-recenzents «Chemical Physics» un «Journal of Physical Chemistry», Amerikas fizikas biedrības biedrs, Baltijas Asemblejas Balvu nacionālās starptautiskās žūrijas komitejas priekšsēdētājs, promocijas padomju loceklis LU CFI un Daugavpils PU.

Viesprofesors Japānā (1979, 1985, 1988, 1989, 1991, 1996), Ķīnā (1988), ASV (1988, 1992), Anglijā (1978), Vācijā (1980, 1983), Francijā (1993—94), Zviedrijā (1991).

Publicētas 5 monogrāfijas organisko cietvielu fizikā (2 — angļu, 3 — krievu valodā) un ap 200 zin. rakstu, t. sk. pēdējos trīs gados — 21. Citēšanas indekss visā zinātniskās darbības laikā — 605.

LZA ārzemju locekle, profesore VAIRA VĪKE- FREIBERGA, psiholoģe, literatūrzinātniece

Dz. 1937. g. 1. decembrī Rīgā. Kopā ar ģimeni 1945. g. devusies bēgļu gaitās uz Vāciju, 1954. g. pārcēlusies uz Kanādu.

Beigusi Toronto Universitāti ar bakalaura (1958) un maģistra (1960) grādu psiholoģijā. Dr. filoz. (1965), Dr. habil. filol. (1992), profesore (1979), LZA ārzemju loc. (1990), Kanādas ZA loc. (1990).

Galvenie pētījumu virzieni: prāta psiholoģija, psiholingvistika, psihofarnakoloģija, folkloristika, literatūra.

Lektore Makgila un Konkordijas universitātēs Monreālā (1964—1965), Monreālas universitātes palīgprofesore (1965), ārkārtas prof. (1972), profesore (1979).

Kanādas Zinātnes padomes viceprezidente (1984—1989), Kanādas psihologu apvienības (1980—1981) un Sabiedrisko zinātņu federācijas prezidente (1980—1982), NATO zinātniskās programmas «Cilvēciskais faktors» priekšsēdētāja Briselē (1980—1981).

Baltijas studiju veicināšanas (AABS) prezidente (1984—1986). Žurnālu «Journal of Baltic Studies» un «Jaunā Gaita» palīgredaktore folkloras un sabiedrisko zinātņu jomā. Latviešu jaunatnes audzinātāja — «Divreizdivi» nometņu vadītāja, padomes vadītāja un ilggadīga lektore. Sadarbojas ar I. Freibergu dainu elektronisko datu bāzu izveidošanā.

LR Triju Zvaigžņu ordeņa virsniece (1995). A. Ābeles piemiņas fonda (kopā ar I. Freibergu, 1979) un PBLA Kultūras fonda goda balvas (1989) laureāte. Kanādas ZA Pjēra Šovo godalga un medaļa humanitārās zinātnēs (1995), Killama pētniecības stipendijas laureāte (1993—1995).

Vairāk nekā 150 publicētu zin. rakstu. Publicējas angļu, franču un latviešu valodās, raksti tulkoji arī zviedru, lietuviešu, krievu un poļu valodās. Elektroniskās datu bāzes (kopīgi ar I. Freibergu) — «Sauls dainas» (1977) un «Imāntas» izdevuma 12. sēj. transkripcijas aizsākšana (1966—1982). Grāmatu skaits: «Sauls dainas», «Dzintara kalnā», «Preļ strauņi», «Sauls, pasaule, viņsaule» (1995).

KAM VAJADZĪGA ŠĀDA KOMISIJA?

Lasām LZA Gadagrāmatu, salīdzinām Akadēmijas darbinieku skaitu ar iepriekšējā gada skaitļiem. Ar skumjām konstatējam, ka gada laikā atkal Akadēmija zaudējusi 94 darbiniekus. Taču, jo vairāk sarūk pētniecības darbi, jo plašāk un niknāk ap zinātni vērpjas birokrātu riņķa dancis. Ar izbrīnu lasām Ministru kabineta 11. februāra lēmumu Nr. 68 «PAR ZINĀTNES REFORMU UN ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJAS KOMISIJAS IZVEIDOŠANU». Mums taču ir jau demokrātiski ievēlēta Latvijas Zinātnes padome, kura ieguvusi autoritāti zinātnieku aprindās un parādījusi, ka spēj apmierinoši kārtot zinātnes organizatoriskās problēmas.

Jaunajai komisijai noteikti divi uzdevumi: pirmkārt, izstrādāt zinātnes reformu un attīstības stratēģiju. Jājauc: kad mēs beidzot sapratīsim, ka zinātniskā pētniecība ir radošs darbs, tāpat kā māksla un literatūra. Panākumus šajā darbā noteic zinātnieka personība. Dažādi reformatori un stratēģi spēj stipri kaitēt šādas personības darbā, bet diletantisku rīcību padarīt rezultatīvu tie nespēj. Ja valsts vara atzīst, ka Latvijā zinātne vajadzīga, tad jāļauj tai attīstīties brīvi, pēc iespējas noņemot dažādus birokrātiskus spaidus un

ierobežojumus, nevis ieviešot jaunus reformatorus un stratēģus. Ja līdzīga komisija tiktu nodibināta glezniecības vai literatūras reformēšanai, tas izsauktu skausmus smieklus sabiedrībā, bet ar zinātni, šķiet, var rīkoties, kā vien iepatīkas tiem, kam pieder vara.

Komisijas otra uzdevums ir «pārraudzīt zinātnisko darbību». Brīvajā Latvijā pirms padomju okupācijas laukos darbojās lopu pārraugi, kuri rūpējās par ganāmpulku produktivitātes palielināšanu. Tagad nu mums būs arī zinātnes pārraugi. Vai viņi darbosies tikpat sekmīgi kā lopu pārraudzītāji? Jāšaubās, jo pēc nolikuma zinātni vērtēs tautsaimniecības, kultūras kā arī valsts pārvaldes institūciju pārstāvji. Jā, komisijas sastāvā būs arī zinātnieki, bet tūlīt jājauc — kādas specialitātes? Zinātne mūsdienās tik ļoti sazarojusī un kļuvusi tik sarežģīta, ka atsevišķu pētniecības darbu novērtēt grūti pat daudzveidīgajām Zinātnes padomes ekspertu komisijām, bet te viena jaunā komisija vērtēs visu — sākot ar ģēnu inženieriju un beidzot ar latviešu valodas gramatiku.

Kam tad vajadzīga «Zinātnes reformu un attīstības stratēģijas komisija»? Tā ir valdības un Saeimas vis-

pārējās politiskās stratēģijas izpaušanās, politikas, kas vērsta uz demokrātisko pārvaldes formu aizvietošanu ar administratīvu komandēšanu. Šī kursa spilgtākās izpausmes — rajonu padomju likvidācija un pašvaldību rīcības ierobežošana, atņemot tām nepieciešamos naudas līdzekļus. Zinātne tā parādās kā demokrātiski ievēlētās Latvijas Zinātnes padomes nostūmšana sānis un aizvietošana ar administratīvu vadītu komisiju, kurai uzdevumi ir tie paši, kas Zinātnes padomei, bet tiesības visaugstākās: pārtraukt tās vai citas pētījumu programmas finansēšanu. Tādējādi virs nabaga zinātnieka galvas tiek pakārtis Damokla zobens.

Komisijas darba rezultāti būs, labākajā gadījumā, nevienam nevajadzīgu papīru kaudzes, sliktākajā — vēl saglabājušos Latvijas zinātnes palieku likvidācija.

Prof. Dr. habil. biol.
P. OZOLIŅŠ

REDAKCIJAS PIEZĪME

Pēc mūsu rīcībā esošām ziņām Zinātnes reformu un attīstības stratēģijas komisijas veidošana iepriekšminētajā sastāvā nenotiks.

LZA PREZIDIJS – TAIVĀNĀ

Taivānas Nacionālās zinātnes padomes uzaicināta, visa mūsu Zinātņu akadēmijas vadība — prezidents, viceprezidenti, akadēmiskie sekretāri, kā arī Latvijas Zinātnes padomes starptautiskās komisijas vadītājs I. Knēts no 16. līdz 22. martam uzturējās Taivānā un pat paspēja tur noturēt LZA Prezidija sēdi. Par braucieni un redzēto LZA Senātā pastāstīja T. Millers, aktīvi piepalīdzot pārējiem.

Mūsu akadēmijas delegācijai bija iespējams apmeklēt gan Nacionālo zinātnes padomi, gan Ķīnas Zinātņu akadēmiju (Academia Sinica), gan trīs universitātes — vienu Taibejā, divas ārpus tās, pētniecības institūti, modernu sinhrotronu, kas uzbūvēts, lai piešķirtu tos ķīniešu zinātniekus, kas strādā ārvalstīs, Zinātnes industrijas parku, Informācijas zinātņu un tehnoloģijas izstrādes centru, Industriālās tehnoloģijas pētniecības institūtu — kopā vairāk nekā 10 lielas zinātniskās organizācijas, kurās notika sarunas par iespējamo sadarbību.

Te nu būtu vērts atgādināt, par kādu zinātnes lielvalsti ir runa un kā tā no sava patiešām lielā nacionālā kopprodukta spēj (un grib) zinātnei atvēlēt 1,8% gadā [1 miljardu ASV dolāru Nacionālā Zinātnes padome un Ekonomikas ministrija, bez tam otrā — rūpniecība] ar perspektīvu 2001. gadā sasniegt 2,2%. Atgādināsim, ka Latvijā šie skaitļi ir 0,35% un 13 miljoni ASV dolāru, tādā apmērā 1000 reizi mazāk. Turpinot salīdzināšanu, varam pateikt, ka Taivānas platība ir 36 000 km² [Latvijas apt. 65 000 km²] no kuras 2/3 aizņem kalni, iedzīvotāju skaits — 15,2 milj. [Latvijā 2,5 milj.]. Nelielā sala ir kā dadzis lielās Ķīnas acīs aiz nedaudz vairāk nekā 100 km platā jūras šauruma. 1949. gadā, kad tika proklamēta komunistiskā Ķīnas Tautas republika, liela inteliģences daļa līdz ar 1928. gadā dibināto Academia Sinica bēga uz Taivānas salu, kur patvērumu atrada tie, kas neatnāva komunistisko režīmu. Kopš tā laika ir divas Ķīnas — Ķīnas Tautas republika un Ķīnas Republika Taivānā. «Jērāna enciklopēdijā», līdzīgi citiem padomiskiem izdevumiem, to spītīgi dēvēja par ĶTR Taivānas provinci, «kas polit., ekon. un efn. ziņā ir neatņemama ĶTR sastāvdaļa». Nezin, kā ir ar to «polit.» [ka draudzēšanās ar Taivānu valstiskā līmenī nav vēlama, pie-

rādīja mūsu neatkarīgās valsts pavisam neilgā pieredze, kad tika pārtrauktas diplomātiskās attiecības ar Taivānu un no Latvijas dabūja aizbraukt ļoti patīkami, vienmēr laipni smaidošais Taivānas sūtnis ar savu kundzi, kurus neiztrūkstoti varēja sastapt visos kultūras pasākumos, vai tā būtu izstāde vai koncerts], bet «ekon.» ziņā Taivāna ir kļuvusi par Dienvidaustrumāzijas «mazo tīģeri» ar vidējo ienākumu — 12,5 tūkstoši dolāru uz cilvēku.

Vēl 70. gadu beigās enciklopēdijas, nosaucot Taivānas dabas bagātības [akmeņogles, dabasgāze, nafta, zelts, mangāns, upju energoresursi u. c.], rakstīja par tekstilrūpniecību, apstrādājošo rūpniecību, mašīnbūvi. Ne vārda par elektronisko rūpniecību, kas ļāva mazaizai Taivānai šajā laikā izvirzīties pasaules attīstītāko valstu starpā. Šobrīd Taivāna ieņem 3. vietu pasaulē datortehnikas ražošanā. Ne mazā loma šajā izrāvienā ir valsts izglītības un zinātnes politikai.

Zinātni Taivānā finansē pa trīs ceļiem. Fundamentālie un teorētiskie pētījumi tiek veikti akadēmijas institūtos. To ir 22, jo šī akadēmija nekad nav bijusi personāla. [Starp citu, interesanti, kur līdz Latvijas neatkarības atjaunošanai būtu atradusies Latvijas Zinātņu akadēmija, ja Ulmaņa valdība to būtu paspējusi nodibināt līdz okupācijai 1940. gadā? Amerikā? Zviedrijā? Austrālijā?] No šīs zinātnes netiek prasīta tūlītēja praktiska pielietošana, tā lielu reizi pierādot, ka nekas nevar būt praktiskāks par labu teoriju. Zinātņu akadēmiju ar tās institūtiem finansē gan Nacionālā zinātnes padome, gan prezidents personīgi [160 milj. ASV dolāru gadā]. Universitāšu zinātni finansē Nacionālā zinātnes padome, sadalot līdzekļus bāzes finansējumam, modernās aparatūras iegādei un 50% — grantēm. Industriālos parkus finansē Ekonomikas ministrija un privātās firmas, tur savus līdzekļus iegulda arī tie Taivānas zinātnieki, kuri strādājuši ārzemēs, galvenokārt ASV, un atgriezušies ar iekrātām kapitālām. Raksturīgi, ka ik gadus taivānieši brauca mācīties uz ASV. Šobrīd veidojas mazliet citāda situācija. Ja gadā uz ASV mācīties doktorantūrā aizbrauc 800 taivāniešu, tad no ASV gadā atgriežas jau 1200 zinātnieku, pie tam ne jau tukšā, tādēļ var nopelnītos līdzekļus ieguldīt pašmājās.

J. Ekmani iepriecinājis tas, ka augstskolās darbojas lielas mācību laboratorijas, kur var apgūt arī dažādas tehnoloģiskās zināšanas, nemaz neejot uz rūpnīcu. Tehnoloģiskajos parkos visur tiek atzīta zinātnes primārā loma, bet tad zinātnieki arī strādā — sešas dienas nedēļā pa 18 stundām, praktiski bez atvaļinājuma.

Kā saka, nav labi skaitīt naudu otra kabatā, it sevišķi bagātnieka kabatā, bet vairāk par konkrētajām summām [ko mums, piemēram, tas dod, ja Taivānā viena institūta budžets ir lielāks par visas Latvijas zinātnes budžetu] runā tas, ka, Taivānas ekonomikai katru gadu pieaugot par 6%, zinātnes finansējums pieaug par 10%. Taivānas zinātnes augsto prestižu nosaka zinātnieku patiešām augstais līmenis. Tā, piemēram, Taivānā strādā 3 Nobela prēmijas laureāti. Kaut arī no Academia Sinica 200 locekļiem, kā pastāstīja J. Stradiņš, tikai 50 mīt pašā Taivānā, pārējie galvenokārt ASV, tie visi ir ķīnieši un atbalsta zinātni savā etniskajā dzimtenē. Ja arī samērā maz zinātnieku strādā humanitārajās zinātnēs un biotehnoloģijā, valsts finansē arī šos virzienus, lai saglabātu intelektu.

Ko tad mūsu akadēmiski tīri praktiski atveda no Taivānas? Sadarbības līgumu ar Taivānas Nacionālo zinātnes padomi, kurš jāpiepilda ar konkrētu safuru, jo pašlaik atspoguļo galvenokārt gatavību un vēlmes. Ir atvests vesels kalns literatūras un sadalīts pa Zinātņu akadēmijas nodaļām, kur ar to var iepazīties katrs interesents. Praktiski katrā mūsu zinātnes nozarē ir atrasts sadarbības partneris Taivānā, pie tam ļoti augstā zinātniskā un tehnoloģiskā līmenī, tādēļ Latvijas zinātnieki tiek aicināti šīs iespējas izmantot. Sarunās pavīdēja arī ideja par Modernās zinātnes un dator-tehnoloģijas izstrādes izveidošanu Rīgā jaunatnes apmācībai un populārzinātniskiem mērķiem, savukārt Taivānai tā būtu laba iespēja reklamēt savu rūpniecību.

J. Stradiņam, stāstot par saviem Taivānas iespajiem, īpaši gribējās pieminēt vārdus, kas iecirsti Čana Kaiši memoriālā un raksturo Ķīnas Republikas principus: «Ētika. Demokrātija. Zinātne». Vai šie principi skādētu arī Latvijas Republikai?

ZAIGA KIPERE

SKRUNDAS RADIOLOKATORS — NOPIETNS PĒTĪJUMU OBJEKTS

Pēdējā laikā palielinājusies interese par vienu no daudzajiem starojuma veidiem — elektromagnētisko starojumu. It sevišķi par tā iedarbību uz cilvēka veselību. Šī starojuma veidotājam enerģētiskajā laukā mūsu planēta buriski peld, un tas aptver gan cietzemi, gan ūdeņus, gan gaisu, caurstrāvo katru cilvēku.

Daudziem ar vārdu Skrunda asociējas militārais tornis un slimi cilvēki, kas dzīvo tā tuvumā. Jau sešdesmito gadu beigās Skrunda sāka darboties Krievijas armijas radiolokācijas stacija. Pēc šīs armijas aiziešanas 1994. gada 30. aprīlī tika noslēgta Latvijas un Krievijas starpvaldību vienošanās par Skrudas RLS tiesisko statusu un tās pagaidu funkcionēšanu demonstrācijas periodā. Tapa attiecīgs līgums, un tā izpildi kontrolē apvienota Latvijas, Krievijas un Eiropas Drošības un sadarbības organizācijas (EDSO) komisija. Latvijas puses pilnvarotais šī līguma izpildē ir Ārlietu ministrijas NVS valstu nodaļas vadītājs EGONS SKUJA. Viņa stāstījums:

— Līgumslēdzējas puses ir uzņēmušas noteiktas saistības. Latvijas puse nodrošina ārējo apsardzi, ūdens un elektroenerģijas piegādi objektam, nepieļauj traucējumus radara darbībā. Noteikts, ka Skrudas RLS drīkst strādāt 599 militārie speciālisti, 199 cilvēku liels apkalpojošais personāls un iekšējā apsardzībā nodarbināti 89 cilvēki. Reāli skaitļi ir mazāki, jo Krievijas puse samazina speciālistu skaitu objektā. Visas sarunas par līguma izpildi, f. sk. objekta demontāžu, notiek starp Latviju un Krieviju ārlietu ministriju līmenī un Apvienotajā komisijā. Šo situāciju nedrīkstētu pārprast arī vietējo pašvaldību vadītāji un savus priekšlikumus un bažas tiem būtu jāizsaka vispiramāk kārtām LR Valdībai un Ārlietu ministrijai. Krievijas puse Latvijai maksā zemes nomu 5 miljoni dolāru gadā. Līguma izpildes kontrolei tiek organizētas EDSO inspekcijas. Jau no 1995. gada tās notiek divas reizes gadā. Bez tam katru mēnesi vienu reizi sanāk Latvijas, Krievijas un EDSO komisija. Stingrā starptautiskā kontrole garantē, lai nenotiktu šī objekta modernizēšana vai darbība Krievijai vēlamā režīmā. Līdz šim abas puses pilda līgumā paredzētās prasības.

Krievijas puses darbinieki dzīvo slēgtā bijušajā militārajā pilsētiņā Raņķu pagasta Līdumniekos ar oficiālo nosaukumu Skrunda — 1. Tur ir 10 piecstāvu mājas, vidusskola, attīrīšanas iekārtas, liela katlumāja un

citi apkalpojošie objekti. Līdumnieki aizņem 39 ha lielu platību, kurai jau ir uzradies īpašnieki. Skrudas RLS jābeidz funkcionēt 1998. gada 31. augustā, un sākot ar 1. septembri Krievijas pusei jāsāk demontāža, kas jāpabeidz līdz 2000. gada 29. februārim. Tiks nojaukts pats radiolokators un visas tā tehniskās ēkas. Varētu tikt saglabātas administratīvās un dzīvojamās ēkas. Saskaņā ar Latvijas Augstākās Padomes 1991. gada 5. novembra lēmumu militārā pilsētiņa nonāks valsts īpašumā. Pēc tam LR Valdībai jālemj — nodot to pašvaldībai vai izmantot citādi. Sabiedrībā var saklaustīt baumas, ka līguma termiņš varētu būt pagarināts. Tās ir nepamatotas runas. Latvijas puses, arī Ārlietu ministrijas nostāja ir konsekventa — nekādas sarunas par termiņa pagarināšanu nav pieļaujamas.

Lai uzzinātu, kā veicas ar skrundenieku veselības apsekošanu, devos uz LU Bioloģijas fakultāti pie Botānikas un ekoloģijas katedras vadītāja bioloģijas doktora VALDA BALOŽA. Lūk, ko es uzzināju.

— Jau 1988. gadā mēs izveidojām speciālistu grupu, kurā ietilpa ap 50 cilvēku — fiziķi, biologi, geologi un mediķi. Mērķis bija izpētīt Skrudas RLS ietekmi uz vidi un cilvēku. Tagad palikuši apmēram 20 medicīnas un bioloģijas speciālisti. Šī mūsu grupa un es kā tās vadītājs ar Valdības lēmumu saņēmām konkrētu uzdevumu un noteiktu naudas summu. Uzdevumu izpildījām, kaut arī gāja visai grūti. Grupā ietilpa dažādu profilu ārsti — terapeiti, endokrinologi, neirologi, oftalmologi, imunologi un ģenētiķi. Praktisko iedzīvotāju apsekošanu veica ārsti galvenokārt no P. Stradiņa klīniskās slimnīcas, laboratoriskos pētījumus — ārsti un biologi no citām iestādēm. Tika apsekoti 169 cilvēki, tajā skaitā 25 cilvēku kontrolgrupa. Katram no viņiem noteicām diagnozi, iefeicām, ko darīt tālāk — ārstēties vai mierīgi dzīvot uz vietas. Konstatējām, ka šiem cilvēkiem ir novājināta imūnā sistēma un tādēļ ir augsta vispārējā saslimstība, mazasinība, raksturīgi redzes nervu bojājumi. Daži simptomi ir līdzīgi visās vecuma grupās: paaugstināts nogurums, biežas galvassāpes, reiboņi, nervozitāte. Anamnēze vien vēl neko nedod, cilvēkiem ir psiholoģiskais stress, viņi sūdzas un viss. Tas var liecināt par ārējo faktoru ietekmi, bet vai tie vairojams elektromagnētiskais starojums, viennozīmīgi atbildēt nevar. Bijām organizējuši arī divas starptautiskas komisijas, kurās pie-

dalījās ārsti no Latvijas, Krievijas un Ukrainas. Būtu ļoti nopietni jāapsēko viss cilvēka veselības kopums, diemžēl mums tas nebija pa spēkam. Savukārt kāds Gētingenas biofizikas speciālists no Vācijas puda viedokli, ka Skrudas RLS starojums ir tik mazs, ka ar iedzīvotājiem nekas nevar notikt. Mēs tomēr turpinām pētījumus. Smagākā ir transporta un reagentu problēma. Ārsti brauca uz Skrudu «par pliku velti». Dārgos reagentus imunoloģiskajiem pētījumiem dabūjām no ASV. Asins paraugiem katru vakaru bija jānokļūst Rīgā, laboratorijā. Pašreizējā strādāja Dr. med. Rūta Brūvere no LU Biomedicīnas pētījumu un studiju centra, ārstē terapiete Rota Rītenberga, Guna Feldmane no Mikrobioloģijas un virusoloģijas institūta u. c. Par stāvokli nav jāsaucas. Jāņem psiholoģiskais stress, bet saslimstības cēloņi jāpēta tālāk. Veselības traucējumu cēlonis var arī nebūt elektromagnētiskais starojums.

No savas puses piebildīšu, ka Skrudas apkaimes iedzīvotāji ļoti labi uzņēma V. Baloža grupu, labprāt ļāva sevi apsekot, izrādīja izpratni par šī darba nepieciešamību. Cits piemērs — 1997. gada zemes nomas nauda tika sadalīta uz pusēm. Vienu pusi saņēma Valsts komisija, un par šo naudu Skrudas slimnīca iegādājās modernu aparatūru, tiek celta Kuldīgas slimnīca un iegādāta ātrās palīdzības mašīnas, top Nīkrāces pamatskola... Otra puse nonāca Valsts budžetā.

Interese par pētījumiem Skrudas RLS zonā aizgājusi arī uz Rietumiem. Piemēram, Kanādā visu laiku seko, kā strādā mūsu speciālisti, bet viņu Daugavas Patagu organizācija 1995. gadā darba stimulēšanai pat atsūtīja 270 latus. Starptautiskais žurnāls «The Science of the Total Environment» visu 1996. gada pirmo numuru veltīja pētījumiem Latvijā par elektromagnētiskā starojuma ietekmi uz dzīvajiem organismiem. Latvijai ir pieminēta arī izdevumā «Views of the News» (ASV). V. Balodis publicējis ASV žurnālā «Akadēmiskā Dzīve», kas iznāk latviešu valodā.

Pēc Skrudas RLS demontāžas zinātnieki cer atsākt plašākus vides un cilvēka veselības pētījumus šajā zonā. Tad arī varēs salīdzināt stāvokli lokatora darbības laikā un pēc tā nojaukšanas.

OSKARS MARTINSONS,
Dr. sc. ing.

LATVIJAS ZINĀTNES PADOMĒ

Pielikums
LZP ZSKK 1997. gada 25. marta
lēmumamLZP STARPTAUTISKO PASĀKUMU FINANSEJUMS
1997. GADĀ
(3. pielikums)

Nr. p. k.	Organizācija	Projekta nosaukums, izpildītāji	Finansējums	
			pieprasītais Ls	piešķirtais Ls
1. Dalības maksa starptautiskās organizācijās				
1.	Latvijas Bioķīmiķu biedrība	Biedra maksa Eiropas Bioķīmiķu biedrību Federācijā. V. Baumanis	60	60
2.	Latvijas Universitāte	Biedra maksa Starptautiskajā Universitāšu Asociācijā. R. Kondratovičs	955	500
3.	Latvijas Universitāte	Biedra maksa Eiropas Universitāšu Asociācijā. R. Kondratovičs	988	500
4.	Valsts Pūres dārzkopības izmēģinājumu stacija	Biedra maksa Starptautiskajā Dārzkopības zinātnes biedrībā (ISHS). A. Bīte	115	115
5.	LU Demogrāfijas centrs	Biedra maksa Starptautiskajā iedzīvotāju izpētes savienībā par 1996. gadu. P. Zvidriņš	4160 BF	70
6.	Valsts Dobeles dārzkopības selekcijas un izmēģinājumu stacija	Biedra maksa European Association for Research on Plant Breeding. E. Kaufmane	55 USD	35
7.	Valsts Dobeles dārzkopības selekcijas un izmēģinājumu stacija	Iestāšanās maksa un biedra maksa American Pomological Society. E. Kaufmane	60 USD	35
2. Starptautisku konferenču rīkošana				
1.	Latviešu valodas institūts	ANO vietvārdu standartizācijas ekspertu grupas Baltijas nodaļas 3. konference (22.—25.04.97., Rīga). O. Bušs	890	500
3. Piedalīšanās starptautiskās konferencēs				
1.	RTU ASTF Lietišķo datortehniskās sistēmu institūts	Starptautiskā konference «Modelling and Simulation of Systems» (28.—30.04.97., Čehija). P. Rusakovs	110 USD	65
2.	LU Mikrobioloģijas un biotehnoloģijas institūts	8. Eiropas biotehnoloģijas kongress (17.—21.08.97., Ungārija). Z. Kižlo	96	95
3.	Rīgas Tehniskā universitāte	Starptautiskā konference-skola «Solid State Physics: Fundamentals and Applications» (14.—22.06.97., Krīma). A. Medvids	300 USD	175
4.	Rīgas Tehniskā universitāte	2. Izraēlas konference par birstošu materiālu transportēšanu un lietošanu (25.—28.05.97., Izraēla). I. Dreijers	310 USD	180
5.	Latvijas Kardioloģijas institūts	4. Starptautiskā preventīvās kardioloģijas konference (29.06.—03.07.97., Kanāda). A. Puķītis	400 USD	230
6.	Latvijas Kardioloģijas institūts	4. Starptautiskā preventīvās kardioloģijas konference (29.06.—03.07.97., Kanāda). V. Rudzīte	395 USD	230
7.	Latvijas Eksperimentālās un klīniskās medicīnas institūts	4. Starptautiskā preventīvās kardioloģijas konference (29.06.—03.07.97., Kanāda). K. Heidemanis	395 USD	230
8.	LU Botāniskais dārzs	1. Eiropas botānisko dārzu konference (02.—05.04.97., Skotija). A. Orehovs	165	155
9.	Latvijas Medicīnas akadēmija	1. Eiropas citogenētiķu konference (22.—25.06.97., Grieķija). A. Krūmiņa	300 USD	175
10.	RTU Būvniecības un rekonstrukcijas institūts	5. Starptautiskā konference «Mūsdienīgi būvmateriāli, konstrukcijas un tehnoloģija» (21.—24.05.97., Lietuva). K. Rocēns	90 USD	55
11.	Rīgas Tehniskā universitāte	VIII Starptautiskā konference «Present-day problems of power engineering» (11.—13.06.97., Polija). T. Lomane	300 USD	175
12.	LU Cietvielu fizikas institūts	Eiropas Keramikas biedrības konference ECERS-5 (22.—27.06.97., Francija). A. Šternbergs	4700 FF	480
13.	LU Valodu centrs	31. Starptautiskā IATEFL konference (02.—05.04.97., Anglija). H. Šulca	160	160
14.	Latvijas Organiskās sintēzes institūts	10. Eiropas organiskās ķīmijas simpozījs (22.—27.06.97., Šveice). G. Duburs	480 CHF	195
15.	Rīgas Tehniskā universitāte	Eiropas Keramiķu biedrības starptautiskā konference (22.—26.06.97., Francija). L. Timma	410	atteikt
16.	LU Mikrobioloģijas un biotehnoloģijas institūts	8. Eiropas biotehnoloģijas kongress (17.—21.08.97., Ungārija). R. Joņina	96	95
17.	Baltijas Datu nams	Eiropas sociālo zinātņu asociācijas konference «Konflikts un kooperācija» (19.—23.03.97., Kipra). B. Zepa	200	atteikt
18.	Rīgas Tehniskā universitāte	16. Starptautiskā heterociklu ķīmijas kongress (10.—15.08.97., ASV). R. Valters	400 USD	235
19.	LU Latvijas vēstures institūts	Numismātu konference, veltīta Krievijas Valsts vēstures muzeja 125. jubilejai (21.—25.04.97., Maskava). T. Berga	200	atteikt
20.	Latvijas Organiskās sintēzes institūts	15. Amerikas peptīdu simpozījs (14.—19.06.97., ASV). A. Goļbraihs	1848 USD	atlikt izskatīšanu uz jūliju
21.	Latvijas Kardioloģijas institūts	Eiropas 8. Hipertensijas konference (13.—16.06.97., Itālija). D. Liepiņa	240	240
22.	LU Biomedicīnas pētījumu un studiju centrs	Konference «Conference on human tumor markers» (15.—19.06.97., Izraēla). O. Heisele	500 USD	290

Turpinājums 4. lpp.

LV KOKSNES ĶĪMIJAS
INSTITŪTĀ —
KOKSNES UN TĀS
MATERIĀLU
AIZSARDZĪBAS UN
EMISIJAS TESTĒŠANAS
LABORATORIJA

1997. gada 7. martā LV Koksnes ķīmijas institūtā oficiāli tika atklāta pirmā koksnes un tās materiālu testēšanas laboratorija, kam ir dubultā akreditācija — Latvijas Nacionālajā akreditācijas birojā (LATAK) un Vācijas Akreditācijas padomē (DAR). Laboratorija izveidota ar Latvijas LR Izglītības un zinātnes ministrijas un Vācijas Ekonomikas ministrijas finansētu atbalstu un ir Vācijas valdības akceptētās TRANSFORM konsultāciju programmas sastāvdaļa. Viens no šīs programmas virzieniem ir «Konsultācija un atbalsts Latvijas testēšanas un metroloģiskai infrastruktūrai». Programmas mērķis ir veicināt vidējo uzņēmumu attīstību Vidus- un Austrumeiropas valstīs.

Laboratorijas atklāšanā piedalījās projekta koordinators Rolfs Lēmena kungs no KfW Ekonomisko konsultāciju koordinācijas centra Vācijas vēstniecībā, projekta realizēšanā ieinteresēto institūciju pārstāvji no LR Izglītības un zinātnes ministrijas, Ekonomikas ministrijas un Valsts Meža dienesta, kā arī daudzi kolēģi un intereseanti.

Ar laboratoriju varēja iepazīties arī kokapstrādes uzņēmumu pārstāvji, kuri tajā pat dienā piedalījās LV KĶI, Testēšanas laboratorijas un Kokapstrādes uzņēmēju un eksportētāju asociācijas rīkotajā seminārā «Koksnes ķīmiskā aizsardzība praksē». Seminārs notika augstākminētā projekta ietvaros un tajā ar referātiem par praktiskiem aktuāliem koksnes ilgzinātības jautājumiem uzstājās četri speciālisti no Vācijas.

Koksnes un tās materiālu aizsardzības un emisijas testēšanas laboratorijas izveidošanas pamatā bija sekojoši apsvērumi.

Koksne ir viena no nozīmīgākajām Latvijas dabas bagātībām. Īpašību un samērā zemās cenas dēļ to tradicionāli plaši lieto celtniecībā, būvniecībā un sadzīvē. No lietotāju viedokļa koksnes galvenais trūkums — priekšlaicīga noārdīšanās ar sēnēm (trupe) un kukaiņiem (koksgraužiem). Šo trūkumu novērš, mērķtiecīgi un kvalitatīvi koksnī apstrādājot ar ķīmiskiem aizsardzības līdzekļiem, panākot kalpošanas laika pagarināšanos vairākas reizes, nodrošinot nesošo un balstošo konstrukciju ekspluatācijas drošību. Tādā veidā tiek samazināti izdevumi remontam un galu galā saglabāti mežu resursi.

No otras puses — koksnes apstrāde ar fungicīdiem un insekticīdiem, resp., ķīmiskā aizsardzība ir jūtīga joma no veselības un vides aizsardzības viedokļa. Pagaidām nav zināmi cilvēkam un videi absolūti nekaitīgi biocīdi. Tādēļ attīstītākajās valstīs izveidotas reglamentētas prasības, lai, no vienas puses, nodrošinātu efektīvu koksnes aizsardzību un, no otras puses, tai pat laikā nenodarītu kaitējumu veselībai un videi.

So prasību ieviešanu pārbauda neatkarīgas testēšanas instances, ko nozīmē valsts. Ja koksnī lieto nesošām vai balstošām būvju konstrukcijām, tad tā tiek pakļauta ES Padomes direktīvu 89/106 prasībām celtniecības materiāliem attiecībā pret drošību un nekaitīgumu un tādā veidā tiek iekļauta obligātajā kvalitātes pārbaudes sfērā.

Zinot koksnes ķīmiskās aizsardzības problēmas un to risinājumus citās valstīs, 1993. gadā radās doma spert pirmo soli šīs jomas sakārtošanā Latvijā, izveidojot testēšanas laboratoriju koksnes aizsardzības līdzekļu efektivitātes pārbaudēm, bez kurām nav iespējama preparātu atzīšana un atļauja tos lietot koksnes pasargāšanai no priekšlaicīgas bionoārdīšanās.

Koksne, tai skaitā apstrādāta ar preparātiem, tiek nozīmīgos apjomos eksportēta (1996. gadā ienākumi no koksnes eksporta sastādīja 27% no kopapjoma). Ņemot vērā augstāk minētos apsvērumus, tika meklēti un atrasti ārzemju partneri, kas būtu ieinteresēti sekmēt testēšanas laboratorijas izveidošanu Latvijā.

1996. gada decembrī laboratorija tika akreditēta un tagad veic pārbaudes, atbilstoši Eiropas (EN) vai Vācijas standartiem (DIN) sekojošās jomās:

1) koksnes aizsarglīdzekļu bioloģiskās efektivitātes novērtēšana (pret t. s. mājas un augsnes sēnēm un kukaiņiem);

2) aizsarglīdzekļu un ar tiem apstrādātas koksnes kvalitātes novērtēšana;

3) koksnes materiālu (kokšķiedru un — skaidu plašu, saplākšņa) toksiskuma novērtēšana attiecībā uz formaldehīda izdalīšanos (šis rādītājs atbilstoši Eiropas normām limitē koksnes materiālu lietošanu dzīvojamās telpās).

Laboratorija piedāvā savus pakalpojumus:

— koksnes aizsardzības līdzekļu izstrādājumiem (īpaši pētniekiem zinātniskos centros) un ražotājiem — sastāvu efektivitātes novērtēšanai,

— uzņēmumiem, kas nodarbojas ar koksnes ķīmisko aizsardzību — apstrādātas koksnes (t. sk. eksportējamas) kvalitātes novērtēšanai,

— koksnes materiālu (saplākšņa, kokskaidu un — šķiedru plātņu) ražotājiem — toksiskuma novērtēšanai attiecībā uz formaldehīda izdalīšanos.

Jebkuru materiālu kvalitātes apliecinājums paaugstina to tirgus vērtību un paplašina potenciālās piedāvājuma iespējas.

Dr. B. ANDERSONS,

LV KĶI Koksnes un tās materiālu aizsardzības un emisijas testēšanas laboratorijas vadītājs

Stāku informāciju var iegūt:
tel. 558924 vai 558095
fakss: 7310135

LATVIJAS ZINĀTNES PADOMĒ

Turpinājums no 3. lpp.

23. Mikrobioloģijas un virusoloģijas institūts	Klīniskās virusoloģijas konference (07.—10.09.97., Itālija). G. Feldmane	270	270
24. Latvijas Medicīnas akadēmija	Klīniskās virusoloģijas konference (07.—10.09.97., Itālija). A. Zilēvica	270	270
25. Latvijas Medicīnas akadēmija	Eiropas zinātniskā fonda rīkotā konference «Functional Status Evaluation» (05.—10.04.97., Spānija). J. Zalkalns	4200 FF	200
26. Ventpils Starptautiskais radioastronomijas centrs	Starptautiska konference «Dust and Molecules in Evolved Stars» (24.—27.03.97., Lielbritānija). L. Začs	100 GBP	95
27. Valsts Sfendes selekcijas un izmēģinājumu stacija	Starptautiskā konference «Protection of Aereal Crops against Harmful Organisms» (01.—04.07.97., Čehija). S. Kaļiņina, A. Nīcgale, V. Strazdiņa, I. Priekule, S. Maļeckā	900 USD	3×60=180 (S. Kaļiņina, I. Priekule, S. Maļeckā)
28. LU Mikrobioloģijas un biotehnoloģijas institūts	Starptautiska konference «Microbial response to stress» (15.—18.03.97., Portugāle). M. Toma	335	335
29. Neorganiskās ķīmijas institūts	Starptautiska konference «Surface '97» (01.—04.06.97., Lietuva). I. Vītiņa	90	80
30. Neorganiskās ķīmijas institūts	Starptautiska konference «Surface '97» (01.—04.06.97., Lietuva). I. Pelēce	90	80
31. Latvijas Organiskās sintēzes institūts	6. Starptautiskais simpozījs «Ķīmioterapijas molekulārie aspekti» (09.—12.07.97., Polija). R. Zuka	200	200
32. Rīgas Aviācijas universitāte	VI Zinātniskā konference par problēmām, saistītām ar transporta drošumu (19.—22.05.97., Polija). M. Kleinhofs	145 USD	85
33. Latvijas Nacionālais Botāniskais dārzs	1. Eiropas botānisko dārzu konference (02.—05.04.97., Lielbritānija). L. Višņevska	253	155
34. Kodolpētniecības centrs	International Symposium on Exotic Nuclear Shapes (12.—17.05.97., Ungārija). A. Afanasjavs	400 DEM	140
35. Kodolpētniecības centrs	International Conference on Nuclear Data for Science and Technology (19.—24.05.97., Itālija). J. Bērziņš	350 USD	205
36. Kodolpētniecības centrs	V International Seminar on Interfection of Neutrons with Nuclei (14.—17.05.97., Dubna, Krievija). J. Tambergs	180 USD	105
37. Latvijas kardioloģijas centrs	5. pasaules kongress par sirds mazspēju (11.—14.05.97., Vašingtona, ASV). I. Skārde	540 USD	280
38. Fizikas institūts	Starptautiskā konference «Electromagnetic processing of Materials» (26.—29.05.97., Francija). J. Valdmanis	450	300
39. Fizikas institūts	Starptautiska konference «Electromagnetic processing of Materials» (26.—29.05.97., Francija). I. Bucenijs	300 DEM	300
40. Fizikas institūts	Starptautiska konference «Electromagnetic processing of Materials» (26.—29.05.97., Francija). I. Platnieks	450	300
41. Latvijas Lauksaimniecības universitāte	Starptautiska konference «2. Eiropas mežu zinātnes un izglītības seminārs» (12.—15.05.97., Vācija). Z. Sarmulis	450	105

4. Starptautiskā sadarbība

1. LV Koksnes ķīmijas institūts	Starptautiska sadarbība ar Vācijas Koksnes ķīmijas un koka ķīmiskās tehnoloģijas institūtu. G. Telševa	420	400
2. LU Biomedicīnas pētījumu un studiju centrs	Sadarbība ar Karolinska NOVUM starptautiskas pētījumu programmas ietvaros. T. Kozlovska	1500	800
3. LU Cietvielu fizikas institūts	Apmaksa par zinātniskās aparatūras un literatūras transportu no Čikāgas universitātes (ASV) un aparatūras uzstādīšanu LU CFI. J. Teteris	1500 USD	870

DISERTĀCIJU AIZSTĀVĒŠANA

Latvijas Lauksaimniecības universitātes Lauksaimniecības zinātnes nozares lopkopības apakšnozares habilitācijas promocijas padomes atklātā sēdē 1997. gada 25. aprīlī plkst. 11.00 zinātnisko publikāciju apkopojumu lauksaimniecības zinātnu habilitētā doktora grāda iegūšanai aizstāvēs Dr. biol.

PAULS ANDERSONS.

Temats «Dzīvnieku un putnu produktivitātes un organisma dabīgās rezistences paaugstināšana, izlietojot oriģinālas bioloģiski aktīvas lopbarības piedevas».

Recenzenti: Dr. h. lauks. Ilma Ramane, Dr. h. lauks. Skaidra Zaharčenko, Dr. h. biol. Antons Ozols.

Ar disertāciju var iepazīties LLU Pundamentālajā bibliotēkā Jelgavā, Lielā ielā 2.

***

1997. gada 29. aprīlī plkst. 14.10 notiks Rīgas Aviācijas universitātes habilitācijas un promocijas padomes atklātā sēdē, kurā

IVANS BABIČEVS

aizstāvēs disertāciju inženierzinātņu doktora grāda iegūšanai par tēmu «Aviācijas uzņēmuma resursu vadīšana mūsdienīgā stāvoklī».

Recenzenti: Dr. h. inž., prof. V. Šestakovs, Dr. h. inž. prof. E. Maharevs, Pr. ekon. P. Solovjevs, un

ALEKSEJS LATKOVS

aizstāvēs disertāciju habilitētā inženierzinātņu doktora grāda iegūšanai par tēmu «Tīklu tehnoloģijas un lidošanu datoru tīklu veiktspējas pirmsprojektēšanas pētījumi».

Recenzenti: Dr. fiz.-maf. prof. P. Bočarovs, Dr. h. inž., prof. E. Maharevs, Dr. h. inž. prof. V. Hodakovskis.

Ar promocijas darbu var iepazīties RAU bibliotēkā.

***

1997. g. 30. aprīlī plkst. 14.15 aud. V-206 (Lomonosova ielā 1) RAU Habilitācijas un promocijas padomes sēdē notiks:

inženierzinātņu habilitētā doktora grāda pretendenta disertācijas aizstāvēšana:

V. JEREMĒJEVS.

Temats «Frekvences filtru sintēze ar optimizētiem un vadāmiem raksturojumiem.»

Recenzenti: Dr. h. inž. V. Hodakovskis, Dr. h. inž. A. Karlovs, t. z. d. A. Ogaņesjans;

inženierzinātņu doktora grāda pretendenta disertācijas aizstāvēšana:

A. TER-SAAKOVŠ.

Temats «Radiotālmērīšanas navigācijas sistēmu darba precizitātes paaugstināšana reālos ekspluatācijas apstākļos».

Recenzenti: Dr. h. inž. N. Zdanovičs, Dr. inž. P. Gorodnickis, Dr. inž. O. Džajilovs.

***

1997. g. 2. maijā plkst. 14.15 aud. V-206 (Lomonosova ielā 1) RAU Habilitācijas un promocijas padomes sēdē notiks:

inženierzinātņu habilitētā doktora grāda pretendenta disertācijas aizstāvēšana:

T. HODAKOVSKA.

Temats: «GSV informācijas nodrošinājuma aviācijas radiokanālu funkcionēšanas kvalitātes paaugstināšanas metožu izstrāde».

Recenzenti: Dr. h. inž. E. Ter-Saakovs, t. z. d. A. Karlovs, Dr. h. inž. J. Sikerčickis;

inženierzinātņu doktora grāda pretendenta disertācijas aizstāvēšana:

J. ŠAMŠINS.

Temats: «Aviācijas radioelektronisko iekārtu darbības klasifikācijas metožu izstrāde to tehniskā stāvokļa kontroles laikā».

Recenzenti: Dr. h. inž. S. Temerbekovs, Dr. h. inž. A. Karlovs, Dr. inž. P. Lazarenko.

Ar disertācijām var iepazīties RAU zinātniski tehniskajā bibliotēkā (Lomonosova ielā 1).

***

Rīgas Tehniskās universitātes habilitācijas padome «RTU H-03» 1997. gada 27. februārī piešķīra inženierzinātņu doktora (Dr. ing.) zinātnisko grādu **Aleksandram Korjakinam** par promocijas darbu «Stikla šķiedru virsmas apstrādes ietekme uz polimēru kompozītu starpslāņu plūsuma sfīgriību».

Balsošanas rezultāti: par — 9, pret — nav, atturas — nav.

***

Latvijas Universitātes Vēstures nozares habilitācijas un promocijas padome 1997. g. 12. martā sēdē piešķīra vēstures doktora (Dr. hist.) zinātnisko grādu **Aleksandram Korjakinam** par promocijas darbu «Stikla šķiedru virsmas apstrādes ietekme uz polimēru kompozītu starpslāņu plūsuma sfīgriību».

Balsošanas rezultāti: par — 11 balsis, pret — nav, atturas — nav.

***

DPU Promocijas padome pedagoģijas nozarē mācīšanas metodikas apakšnozarē 1997. gada 21. martā sēdē piešķīra pedagoģijas doktora (Dr. paed.) zinātnisko grādu **Klaudijai Ģingulei** par promocijas darbu «Zinātniskuma un pieejamības principu harmoniska apvienošana matemātikas mācīšanā pedagoģiskas augstskolas sākumskolas pedagoģijas specialitātē».

Balsošanas rezultāti: par — 10, pret — nav, nederīgi bijēni — nav.

***

DPU Promocijas padome pedagoģijas nozarē mācīšanas metodikas apakšnozarē 1997. gada 21. martā sēdē piešķīra pedagoģijas doktora (Dr. paed.) zinātnisko grādu **Austrai Vanagai** par promocijas darbu «Vācu valodas gramatikas mācīšanas koncepcija pedagoģiskā augstskolā».

Balsošanas rezultāti: par — 9, pret — nav, nederīgi bijēni — nav.

***

Latvijas Lauksaimniecības universitātes Lauksaimniecības zinātnes nozares lopkopības apakšnozares habilitācijas un promocijas padome 1996. gada 20. decembra sēdē piešķīra lauksaimniecības zinātņu doktora grādu (Dr. agr.) LLU Dzīvnieku ēdināšanas katedras asistenti **Anītai Baumanai** par disertāciju «Jaunu fermentīvas dabas iedarbības preparātu un lopkopības pēdēju izmantošana lauksaimniecības dzīvnieku ēdināšanā».

Balsošanas rezultāti: par — 8, pret — nav, nederīgi bijēni — nav.

***

PAZIŅOJUMS

Valsts emeritēto zinātnieku padome izsludina konkursu uz 1997. g. otrā pusgada vakancēm. Dokumentus, atbilstoši 1997. g. 24. martā «Zinātnes Vēstnesī» publicētiem noteikumiem, var iesniegt padomes sekretārei I. Gaigalai Rīgā, Valņu ielā 2, LV 1098, 515. istabā (Izglītības un zinātnes ministrijā).

VEZ padome

Redaktore Zaiga Kipere.
«Zinātnes Vēstnesis».
Laikraksts iznāk kopš 1989. gada.
Reģistrācijas apliecība nr. 75.
Izdevējs: Latvijas Zinātnieku savienība.
«Science Bulletin» Association of Latvian Scientists.

Redkolēģijas vadītājs akadēmiķis Evalds Mugurēvičs.
Redkolēģijā: akadēmiķis Mārtiņš Beķers, akadēmiķis Juris Ekmanis, LZA goda loceklis Jānis Graudonis, doc. Elmārs Beķeris, doc. Zigrīda Goša, Oskars Martinsons.
Redakcija: Rīgā, Akadēmijas laukumā 1. Tālr. 7212706.

Indekss 77165.
Iespēsts a/s «Preses nams» tipogrāfijā, Rīgā, Balasta dambī 3.
Augstspiede. 1 uzsk. Iespiedloksne.
Mēģiens 1000 eks.